

Kvægerstatningsordningen

Model for beregning af tab ved kastning

Indledning

En præcis opgørelse af tab efter abort er meget kompliceret. Den kan indeholde emner som forlænget laktationsperiode, golde før tiden, for lang goldperiode, fede goldkøer, sundhedsmæssige problemer (metritis, mastitis, mælkefeber, fedtlever, ketose), lavere mælkeydelse i næste laktation, større udsætningsprocent, flere til DAKA og øgede udgifter til dyrlæge.

Imidlertid er det helt nødvendigt ved opgørelse af tab efter kastninger, at der anvendes en enkel metode, der som gennemsnit giver rimelig dækning. Det skal være en metode med få faktorer, som man kan finde i let tilgængelige medier (håndbøger, standardkalkuler m.v.).

I denne model regner man alene på mistet mælk og omkostning til ny drægtighed.

Kvægerstatningsordningen dækker ikke kalve, der dør inden de er 2 måneder gamle. Dermed dækker den heller ikke mistede fostre eller dødfødte kalve.

Ydelsestab

Vedrørende mælkeydelse tager modellen udgangspunkt i standardydelse, sådan som de fremgår af Håndbog i Kvæghold. Man finder det sæt af standardydelser, der passer til den aktuelle besætning afhængigt af race og ydelsesniveau, og man finder standardydelser for hver enkelt ko afhængigt af laktationsnummer (1, 2 eller senere).

Ud fra standardydelserne finder man koens forventede ydelse på den dag, hvor kastningen finder sted. Denne ydelse trækker man derefter fra standardydelsen på dag 20 efter foregående ordinære kælvning. For køer, som kaster senere end 300 dage efter foregående kælvning, skal standardydelsen på dag 300 anvendes. For kvier foretages ingen ydelsesberegning (se senere).

Modellen afsætter 30 dage til opnåelse af ny drægtighed. Koen er ikke mere tynget af et foster, så der er plads til mere foder, hvorfor mælkeydelsen ikke vil falde så hurtigt som ellers. Derfor medregner modellen for de første 100 dage kun 50 % af forskellen. Ved meget store forlængelser af laktationen vil nogle køer dog få større ydelsesfald, og derfor medregner modellen 75 % af forskellen for dage ud over 100 dages forlængelse.

Det således beregnede mælketab erstattes med afregningsprisen pr. kg EKM jf. Standardkalkulerne.

Kvier

For kvier erstattes vedligeholdelsesfoder (4,5 FE/dyr/dag) for den forventede forsinkelse af kælvning med indkøbsprisen på A-blanding jf. prisoplysninger i Håndbog i Driftsplanlægning.

Ny drægtighed

Der tillægges betaling for 1,5 inseminering med brugstyr, jf. Viking Danmark's prislister.

Mistede fostre/kalve

Der ydes ikke erstatning for mistede fostre, dødfødte kalve eller døde kalve under 2 måneder gamle.

Et eksempel

I en SDM besætning med ydelsesniveau 9.000 kg EKM kaster en 2.-kalvs ko 180 dage efter kælvning (130 dage inde i ny drægtighed).

Standardydelsen på dag 180 er iflg. håndbogen 27,4 kg EKM, hvor den på dag 20 efter kælvning er 33,4 kg EKM. Forskellen er således 6,0 kg EKM.

Den planlagte kælvning bliver udskudt $130 + 30$ dage = 160 dage.

Det beregnede mælketab for koen i eksemplet bliver således $(6 \times 100 \times 0,5) + (6 \times 60 \times 0,75) = 570$ kg EKM.

Afregningspris pr. kg EKM er for 2004 ansat til 2,31 kr., og værdien af mælketabet ville så være $570 \times 2,31$ kr. = 1.317 kr.

Ny drægtighed: $1,5 \times 150$ kr. = 225 kr.

Dækningen til koen i eksemplet ville således blive: 1317 kr. + 225 kr. = 1.542 kr.

På næste side kan man se eksempler til belysning af spændvidden for erstatninger efter modellen.

I Kvægerstatningsordningen vil intet dyr kunne indgå med en større erstatning for driftstab end prisforskellen på dyret i nuværende stand og et tilsvarende drægtigt dyr af gennemsnitlig avlsværdi. Det kan typisk få virkning ved sent kastende, gamle køer og ved sent kastende kvier. For køer, der skal erstattes med nævnte prisforskel, gælder, at erstatningen udbetales straks efter sagens behandling, og at koen ikke senere må regnes med i besætningens beregnede mælketab.

Eksempler:

1. kalvs RDM ko i besætning med 8000 kg EKM kaster 100 dage inde i laktationen og 60 dage inde i drægtigheden:

Standardydelse (20) : 23,3		
Standardydelse (100): 22,8		
Forsinkelse af ny kælvning: 90 dage		
Mælketab <100: $(23,3 - 22,8) \times 0,50 \times 90 \times 2,31$	=	52 kr.
Omkostninger til ny drægtighed		225 kr.
I alt		277 kr.

2. kalvs RDM ko i besætning med 9000 kg EKM kaster 180 dage inde i laktationen og 130 dage inde i drægtigheden (Eksemplet er benyttet i ovenstående tekst):

Standardydelse (20) : 33,4		
Standardydelse (180): 27,4		
Forsinkelse af ny kælvning: 160 dage		
Mælketab <100: $(33,4 - 27,4) \times 0,50 \times 100 \times 2,31$	=	693 kr.
Mælketab >100: $(33,4 - 27,4) \times 0,75 \times 60 \times 2,31$	=	624 kr.
Omkostninger til ny drægtighed		225 kr.
I alt		1.542 kr.

3 kalvs SDM-ko i besætning med 11.000 kg mælk kaster 260 dage inde i laktationen og 220 dage inde i drægtigheden:

Standardydelse (20): 43,5		
Standardydelse (260): 30,2		
Forsinkelse af ny kælvning: 250 dage		
Mælketab <100: $(43,5 - 30,2) \times 0,50 \times 100 \times 2,31$	=	1.536 kr.
Mælketab >100: $(43,5 - 30,2) \times 0,75 \times 150 \times 2,31$	=	3.456 kr.
Omkostninger til ny drægtighed		225 kr.
I alt		5.217 kr.

NB: For denne ko vil erstatningen sikkert skulle reduceres, da det ovenfor beregnede beløb oftest vil være større end omkostningen ved at bytte koen ud med et indkøbt dyr. Hvis omkostningen til ombytning af koen f. eks. Kan ansættes at være 3.000 kr., vil der ikke kunne udbetales mere end 3.000 kr. i erstatning.